TÜSTAV
ARŞİV
BELGESİ

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: M. Emin Kantürk
Idarehanesi: Cemalnadir sokak, No. 4 Ankara Cad. - Istanbul

30 AĞUSTOS 1951 PERŞEMBE
Sayı: 9

İşçi Hakkı

HAFTALIK SİYASİ MÜSTAKİL GAZETE

Perşembe Günleri Çıkar
Başyazarı: Kemal SÜLKER
Yıl: 1 — Fiyatı 10 Kuruş

30 Ağustos Zafer Bayramını Türk işçi kardeşlerimize candan kutlarız
—IŞÇI HAKKI—

Tütün işçileri kongresinde mühim dilekler belirtildi

Antidemokratik kanunların lâğvı, işsizlik sigortasının ihdası ısrarla istendi

"Hayat pahalılığı gittikçe artıyor, ücretler yerinde sayıyor. Günde üç lira bile alamıyan işçiler var!

Süleyman Işıldar

İstanbul Tütün İşçileri Sendikası 26 Ağustos Pazar günü Kasımpaşada Geyikli Sinemasında 4 ncü yıllık kongresini yapmıştır. Sendika, Kongreden önce bir beyanname yayınlamış ve üyelerini Kongreye davet etmiştir.

Derin bir ilgi uyandıran beyannamede şöyle denilmektedir:

«Kongremizin toplanacağı şu sıralarda bir çok hayati meselelerle karşı karşıya bulunmaktayız.

1 — İş kanunu, Sendikalar kanunu ve sosyal sigorta kanunlarında vaad edilen değişiklikler yapılmamış; ölüme karşı sigorta kanunu ile işsizlik sigortası kanunu çıkmamıştır.

2 — Bir çok defa toplanacağı ilân edilen iş konferansı, (çalışma konferansı) bugüne kadar bir tür-

(Devamı 3 üncü sayfada)

Zafer bayramı ve zamanımız

KEMAL SULKER

30 Ağustos 1922 de kazanılan büyük askeri zafer tahakkuk etmeseydi ne İzmirin kurtuluşuna sevinecek, ne Bursanın kurtuluşu ile Bayram edecek, ne Istanbulun düşman çizmelerinden temizlenmesinin sonsuz hazı içinde gülüp eğlecektik. Nihayet, Türk milleti, yabancı düşman kuvvetlerine karşı müşterek bir irade, müşterek bir cephe halinde dövüşüp, düşman ordularını çiğnemese idi «Cumhuriyet» idaresi kurulamıyacaktı. Ve nihayet Ankara Merkezi hükûmeti yeni inkılâp yollarının ilk adımlarını atamıyacaktı.

Bu bakımdan, bugün yıldönümünü kutladığımız «Zafer Bayramı» büyük inkılâp hamlelerinin anası olmuştur.

O gün kendilerile ölüm — kalım savaşı yaptığımız düşman- [illegible] Bu, her zaman tarihin kaydettiği bir olaydır. Rejimlerin, hattâ hükûmetlerin değişmesi eski düşmanlıklara bir sünger çekebilir.

Fakat zamanımızda «dost» ve «düşman» anlamında bâriz bir değişiklik olmuştur. Büyük devletler çok kere artık bilfiil bir memleketi «işgal» etmiyor. Askerî işgal gibi, iktısadî işgal ve kültürel işgal hâdiselerine de şahit oluyoruz. «Geri kalmış memleketler» bir «medenî memleket» in «vesayetine verilmek isteniyor. Iktısadî yardım» yoluyla siyasî hâkimiyet tesis ediliyor. Sonra da «uzman» adiyle o memleketin tâbiiyetinde olmıyan insanlar o memleketin iç işleri ile ilgileniyor. «Sizi kalkındıralım» diyorlar. Ve buna «peki» diyen hükûmetler oluyor.

Zamanımızın bu iktısadî — siyasî olayları ile halkımızın alâkalanmadığını söyleek hatâ olur. Her memleket halkı gibi, Türk halkı da dünyada olup bitenleri anlamağa çalışıyor ve hiç bir terörün yok edemiyeceği, önüne geçemiyeceği o müthiş sezgisi ile olayları mânalandırıyor.

Bilhassa işçi sınıfı, dağınık vaziyetteki köylünün rehberi ve memleketin en bereketli kalkınma kaynağı olarak iktısadî — siyasi mahiyetteki hareketlerin kendine yararlı olup olmadığı noktası üzerinde duruyor. Ve biliyor ki millî, iktısadî zaferlerle tahkim edilmemiş hiç bir askerî zafer, hiç bir siyasî başarı sürekli olamaz.

Bu bakımdan 30 Ağustos Bayramının üzerinden çeyrek asrı doldurarak geçen yılların muhasebesini yaparsak, süngü ile kazanılan zaferin iktısaden devam ettirilmediğini görürüz. Yerli sanayi kösteklenir, yabancı sermayedarların emtiaları piyasayı doldurur, işsiz sayıları çığ gibi kabarırken millî kurtuluş ruhuyla ana dâvalara sarılmamız zarureti kendiliğinden ortaya çıkar.

Defterdar fabrikasındaki iplik dairesinden şikayetler

Sümerbank Defterdar Fabrikasında yıllardanberi devam eden bir iplik meselesi vardır.

Enerjik Sendikacılardan Tekstil ve Örme Sanayii İşçileri Sendikası

(Devamı 4 üncü sayfada)

— Seçim yaklaştı da iltifata başladılar...

Geri bırakılan işçi mitinginin akisleri

Naylona boykot edelim gümrükleri kapıyalım

Mahmut Yavuzcan

Tekstil ve Örme Sanayii İşçileri Sendikasının geçen Perşembe günü yapacağı mitingin Vilâyetçe yasak edilmesi üzerine Sendika bir beyanname neşretmiştir. Her tarafta çok müsbet bir intıba bırakan beyannameden sonra yerli sanayiin geliştirilmesi ve yabancı malların ithalinin durdurulması günün belli başlı ekonomik mevzuu olmuştur.

Yurdun muhtelif bölgelerindeki Sendikalardan ve Birliklerden gelen telgraf ve mektuplar Tekstil Sendikasını bu mühim dâvada desteklemektedir.

(Devamı 4 üncü sayfada)

Inşaat işçileri Çalışma Bakanlığını protesto etti

Fazla mesai işi halledilemedi

Ankara (Özel) — Inşaat ve Inşaat Malzemesi Usta ve Işçileri Sendikası, inşaat işçilerinin yaşadıkları son derece ağır hayat şartlarının düzenlenmesi için her türlü resmî müracaatı yapmakta, fakat müsbet bir sonuç almamaktadır. Son günlerde Sendikanın üzerinde durduğu mevzu, işçilerin 8 saatten fazla çalıştırılmalarıdır.

(Devamı 4 üncü sayfada)

Idhal malı garsonlar

Bazı işverenler, yabancı uyruklu garsonların çalıştırılmasını «kanunî» leştirmek için Türk tabiiyetindeki vatandaşlara tahsis edilen işleri gösteren kanunda

(Devamı 3 üncü sayfada)

Debağ ve Deri işçilerinin giriştiği haklı mücadele

Işçilere, dolambaclı yollardan ibraname imza ettirmeğe çalışan işverenler var

Debağ ve Deri İşçileri Sendikası, bir kısım işverenlerin işçilere karşı gösterdiği fena muameleden son derece şikâyetçidir. Sendika, bütün üyelerine şunu tebliğ etmek zorunda kalmıştır:

«Herhangi bir sebeple işveren size bir kâğıt imza ettirmek isterse, durumu sendikaya bildiriniz. Çünkü işveren, muhtemelen sizden hiç bir isteğiniz ve hakkınız kalmadığına dair bir sened, bir ibraname alabilir.»

Bu ikaza niçin lüzum gördüğünü Sendika Başkanı Rahim Mum

(Devamı 4. cü sayfada)

Silâhtarağa sendikası yönetim kurulunda vazife taksimi

Elektrik ve Motorlu Taşıt İşçileri Sendikasının Silâhtarağa Şubesi yeni yönetim kurulu üyeleri iş bölümü yapmışlardır.

Başkanlığa Hilmi Gürbüz, başkan vekilliğine Ahmet Ateş, muhasipliğe Abdülkant, veznedarlığa İbrahim Demiray getirilmiştir. Feridun Atınç sorumlu üyedir.

Ahmed Ateşten başka hepsi de fabrika işçi mümessilidir.

Başarılar dileriz.

DARILMACA YOK

Bu gayret devam etse..

Siyasî partiler adaylarını ilân etti. Hepsi malûmumuz. Bu arada «müstakil aday» laf da görüldü. Seçilip seçilmiyeceklerini şimdiden söyliyebiliriz: Kaybedeceklerdir.

Çünkü, teşkilâta dayanmıyan mücadele başarı sağlamaz. Bununla beraber müstakil adaylardan avukat Ihsan Altay Gürhun adında bir vatandaşın seçim beyannamesini gördük. Bu aday diyor ki:

«Memleketimizde, geniş halk kütleleri için siyasî ve iktisadî demokrasinin, mutlak olarak, tahakkuku taraftarıyım. Milliyetçiliğim, kültürel ve iktisadî milliyetçiliktir. Emperyalizme hizmet eden sahte milliyetçilik halk düşmanlığıdır. Millî menfaat anlayışım, soyguncuların, fırsat düş-

(Devamı 4 üncü sayfada)

Açık mekup

MAHİR pehlivana

Anadoluhisarı

İskele

— İşçi Hakkı'nın geçen sayılarında bir satılık ev ilânı çıkmıştı. Tanınmış sendikacılardan arkadaşımız Mehmet Dizman, bu ilân münasebetiyle aşağıdaki açık mektubu neşrediyor ve işçilerin ev hasretini samimî bir dille belirtiyor.—

İlâhi Mahir pehlivan, nereden de aklına geldi satılık evinin ilânını bizim gazeteye koydurmak? Meyvalı bahçeli, 4 oda, içi muşamba döşeli bir ev. Fena değil!. Hem de Anadoluhisarında. Pehlivancığım açık konuşalım, hakikaten bizimkilerin beş bin liralık bir evi alabileceklerini mi zannettin, yoksa aklına giren mi oldu? Yâni, «onların ağladıklarına bakma. Onların hepsi para babasıdır» mı dediler sana? İskele kahvesinde bir Pazar buluşsak da (eğer ev senin ise) ne kadar sıkılarak ve ne zorluklar karşısında evini satılığa çıkardığını bana anlatsan.. Ben de bizimkilerin bu ilânı okuyunca nasıl üzüm üzüm üzüldüklerini, kıvrım kıvrım kıvrandıklarını, muşamba döşeli serin bir evin pencerelerinden giren Boğaz rüzgârlarını nasıl hasretle tezgâhlarının, makinelerinin başlarında tahayyül ettiklerini sana son vapura kadar da olsa anlatmağa çalışsam! «Acele satılıktır» diyorsun, ben de «acele işe şeytan karışır» diyorum. Acele etme de belki o zaman gönlünün istediği gibi bir işçi senin evini alabilir.

Gönlünün istediği gibi diyorum, çünkü böyle olmasaydı bizden başka kimsenin okumadığını zannettiğim ismi üzerinde «IŞÇI HAKKI» gazetesine ilânını vermeğe kalkmazdın!. Ne yapalım pehlivancığım, kabahat bizde değil.. Biz nasıl ki haklarımızı almak için uzun senelerin fırtınalarına göğüs germeyi göze aldıksa, sen de bizi memnun etmek istiyorsan ilândaki «acele» kelimesini kaldırıver. Belki o zaman ilânını her nüshada daha rahat okuyan arkadaşlar sana dua bile ederler. Benim şahsen senden ricam, bizimkilerden birisi çıkar da şu bir kaç gün içinde evini satın alırsa beni bir kaç satırla haberdar ediver. **Mehmet DIZMAN**

Işçi hâkim seçimi

2 Eylûl Pazar günü İş Mahkemelerine İşçi Hâkim adayları seçimi yapılacaktır. Cibali Tütün ve Sigara Fabrikası yemekhanesinde saat 10 da yapılacak toplantıda bütün İşçi Mümessilleri hazır bulunacaktır.

Hatırlar mısınız?

BİR KANUN BÖYLE HAZIRLANMIŞTI..

«Gayet isabetli ve muvafıktır... Boşluğu doldurmaktadır... Çok ihatalıdır... Kanunun tertibindeki muvaffakiyetinden dolayı İktisat Vekâletini bihakkın tebrike lâyık görürüz.»

Bunları kimler, ne için söylüyor, biliyor musunuz? Bu takdirkâr hükümler, İş kanunu hakkındadır. Ve İstanbul Millî Sanayi Birliğinin 1935 de İş kanunu tasarısı hakkındaki hükümleridir.

EŞ MA'NA?

Herhalde beş, altı yıl oluyor. Profesör Köprülü o sıralarda gazetecilerle konuşmasında şöyle demişti: «Memleketimizde sınıf meselesi diye bir şey yoktur. (!) Biz Anglo Saksonlara benzeriz (!). Soğuk kanlıyız (!).»

BÖYLE YASAK MI OLUR?

«Gazete, roman, mecmua ve bu gibi okunacak her ne olursa olsun fabrikaya getirmek yasaktır.» Aman dikkat! Okumak değil, getirmek, yalnız ve sadece getirmek..

Bu yasak Anadolu hisarı İp ve Halat Fabrikası iç yönetmeliğinin «Yasak» bâbında mevcuttur.

80 yıl önce Ist. Tersane işçilerinin ilk grevine dair

Yazan: **TARİHÇİ**

1872 senesinin ilk günlerinde Istanbulda binlerce Tersane işçisinin artık her yönden durumları tahammülsûz bir hal almıştı..

O kadar ki bir gazeteye «Tersane amele ve marangoz bîçareleri» imzasile gönderilen bir yazıda «yiyecek ekmekleri olmadığı, bir aydan beri evli olanlarının karıları dilenmekte olduğu, ekser geceler yakacak bir mum bile bulamadıkları» belirtiliyordu.

Bu acıklı vaziyetin tek sebep ve âmili Tersane idaresinin aylardanberi işçilere ücretlerini ödememesi idi.

Hakikaten Tersane idaresinin atölyelerinin görünüşte o sırada Avrupadaki emsali ile boy ölçüşecek büyüklükte olmasına ve faaliyet arzetmesine rağmen işçiler karşısında durumu pek adaletsizdi.

Işçilerin, alacakları için idareye müracaatları hiç bir netice vermiyor ve belki de üstelik inzibatî tedbirler arttırılıyordu.

Bu takdirde işçiler için ya susup aç kalmak yahut haklarını başka yerlerden aramak lâzımgeliyordu.

Işçiler elbette işsiz ve aç kalmak yolunu tercih edemezlerdi.

Filvaki işlerini bırakan bir kısım işçiler 13 Kânunusanide Bahriye dairesine başvurarak ücretlerin ödenmesi hususunda Nezaretin alâkasını istiyorlardı.

Fakat ayni halde günler geçmekte berdevamdı. Işçilerin durumu belki daha fenalaşıyor fakat Tersanedeki işler de yüzüstü kalmış bulunuyordu.

26 Ocakta Tersane işçileri ücretlerin bir an evvel ödenmesi için bu sefer de Bâbıâlide Sadrâzama bir dilekçe vriyorlardı.

Filvaki bu son müracaat ve Sadrâzamın emri karşısında ücretler kısmen ödenmeğe başlanıyordu.

Bununla beraber Tersane işçisinin büyük ekseriyeti bu ödemenin dahi şümul ve miktarını tatminkâr bulmuyor ve muntazam işbaşı yapmamakta devam ediyordu.

Bahriye Nazır Vekili Serasker Paşanın Tersaneye gelip «verilmemiş ücretlerin yakın bir zamanda tamamen ödeneceği, bundan sonra her ay başında muntazam tediyatta bulunulacağı» şeklindeki sözleri işçileri inandırmıyordu.

Esasen Tersane işçileri, alacakları tamamen ödenmedikçe işbaşı yapmamak kararına varmış bulunuyorlardı.

Tersane işçileri 8 Şubatta bir kere daha Sadrâzama dilekçe vererek bu karar ve durumu bildirmeğe teşebbüs ediyordu. O zamanın gazeteleri bu ikinci müracaatı şöyle anlatmaktadır:

«Dünkü gün saat 4 (alaturka) de Bâbıâlinin Sadaret dairesi önünde Islâm ve Hıristiyan 500 - 600 işçi birikmiş idi. Bunlar Tersanede müstahdem dülger, marangoz, baltacı, bıçkıcı vesair ağır işlerde çalışan işçilerdi. Bunların umumunun birden grev yaparak Bâbıâliye gelmeleri aylardanberi ücretlerini almadıkları dolayısiyle Sadrazam Hazretlerine dilekçe takdim etmek içindi. Saat 7,5 a kadar kapının önünden ayrılmadılar. Her şeyi seyre dalıp kalmak merakında olan Istanbul halkı ise işini gücünü bırakıp bunların etrafını almıştı ve o vâsi sokak geçilmez olmuştu. Kalabalık saat 7,5 da dağılmıştı.»

Gazetelere bakılırsa Sadrâzam bu müracaattan sonra bir iki gün zarfında ücretlerin mühim bir kısmını daha ödetmiş ve böylece 1872 Istanbul Tersane işçileri grevi nihayet bulmuştur.

Kadın işçiler neredesiniz ?

Yazan: MUNIP KOÇOGLU

Kara sapanın kara bahtlı Kara Fatmaları asırlık çilelerini dolduradursunlar; büyük şehrin çalışan kadını otuz senede bire otuz artmıştır.

Doktoru, avukatı, öğretmeni, memuru şusu, busu bir kenara; iş kanunu kapsamına giren ve girmeyen kadın işçilerin yalnız İstanbuldaki sayısı yüz bin değilse de yakındır. Ev sanayii, el sanayii ve küçük işletmenin bel kemiği kadın emeğine dayanmaktadır. Mensucat ve tütünün yarıdan fazlası kadın, lâstik sanayii kadın, ambalâj; kadın. Müstahdem ordusunun yüzde kırkı kadın. Ağırı, hafifi, nerede emek orada kadın. Hattâ tercihan kadın. Ve bu tercihte yalnız ince bel ile kara göz değil bilhassa ve bilhassa: «Az ücret - çok iş» vardır.

Ev kadını, müstehlik kadın, münevver kadın esirgeme, kayırma, ayılma bayılma gibi mariz teşkilâtlarile senelik balo hazırlıklarında berhudar olsunlar. Ya sayıları yüzleri bulan işçi sendikaları! Nerede kadın arkadaşlarınız? Kongrelerde, hele yönetim ve denetim kurullarında fatmacıkların esamisi bile okunmuyor. Haydi siyasî partilerden ümidli değiller de gözükmüyorlar; peki sendikalarda neye gözükmezler ve konuşmazlar?

Tekel Kutu fabrikası ile Tütün ve Sigara Işçileri Sendikası Yönetim kurullarındakilerin birer kıymet olduğu muhakkak. Fakat kâfi mi?

Işçi arkadaşların yüzde sekseninin hayat arkadaşları da işçidirler. Sabahın karanlık saatleri, onları beraberce yollara döker ve akşamın yorgun adımlarında onların dönüş yolları yine beraberdir. Bu böyledir de, sendika liderleri arasında, ön plânda neden tek kadınımız yok? Onların seslerini neden duyamıyoruz? Galiba işçi arkadaşlar da hâlâ bir «mâdunluk» hissi var: Karısını çalıştıran erkek rolünü hazmedemeyen şark zihniyeti.

Dünyanın başka memleketlerinde kadın işçiler —dişi emek— erkek arkadaşlarından hiç de geri kalmazlar. Unutmıyalım ki onların seslerinde işçilik kadar, analık ve kadınlığın samimî ve içli ifadeleri vardır. O ses daha çok birleştiricidir. Sendikalı arkadaşların hele idarecilerin bu konuyu düşünmeleri lâzımdır. Işverenlerin menfaatleri kadın işçileri erkek arkadaşlarile tezad halinde bulundurmaktır. Bu çatışma ise işçi sınıfının aleyhinedir.

Işçi kadın arkadaşlar ya müstakillen teşkilâtlanmalı veya erkek arkadaşlarile omuz omuza tarihî vazifelerini kabul etmelidirler.

Çukurova Sendikalar Birliği ve başardığı işçi dâvaları

İşçiler işsizlik sigortası ihdasını, işçi üniversitesi kurulmasını, işçi bankası ihdasını istiyor

Adana, (Özel) — Çukurova İşçi Sendikaları Birliği Başkanı Hasan Özgüneş, işçilerin istekleri ve Birlik'in çalışmaları etrafında şu beyanatı vermiştir :

«— Birliğimiz bugünlerde bir yaşına basmaktadır. Bu bakımdan işçi arkadaşlara izahat vermek isterim. Birliğimiz asgarî ücret komisyonunun kurulmasına müteallik yönetmenliğin çıkması için Çalışma Bakanlığı nezdinde teşebbüse geçmiş ve bunun ilk olarak sanayi ve ziraat bakımından çok büyük önem taşıyan bölgemizde tatbik edilmesine muvaffak olmuştur.

Ayrıca, Birlik Ankarada toplanan, İş ve İşçi Bulma Kurumu Danışma Kurulu, Ticaret ve Ekonomi Bakanlığının tertip ettiği Sanayi Kongresi ve son olarak müşahit sıfatiyle İşçi Sigortaları Genel Kurul toplantısı gibi üç mühim toplantıya katılmıştır.

Sigorta genel kurulunda Çukurova işçilerini temsil eden Mehmet Orun ve diğer illerden gelen Sendika temsilcileri vasıtasile, ana dâvalarımızdan olan isteklerimizi şu şekilde aksettirdik :

1) — Bölgemizde bir işçi hastahanesinin kurulması,

2) — Umumî Hastalıklar Sigortası Kanununun, bir ân evvel Çukurovada da tatbiki,

3) — 1/Mayıs/951 gününden itibaren 5417 sayılı kanun hükümlerine göre tekaüde sevkedilen ihtiyar işçilerin, kıdem tazminatlarını işverenlerin ödemesi için Çalışma Bakanlığının, Büyük Millet Meclisine bir kanun teklif etmesi,

4) — İş kazasına uğrayan işçilerin, (15) günden az raporlu olanlara da, kazaya uğradıkları saatten itibaren ücret ödemesi,

5) — İhtiyarlık Sigortası kanununun (31) inci maddesinin (D) fıkrası hükmüne göre, evi olmayan işçiye ev yapmak istediği takdirde İşçi Sigortaları Kurumunun yapmakla mükellef bulunduğu % 50 yardımın % 75 e çıkarılması,

6) — Gaziantebe bir İşçi Sigortaları şubesinin açılması.

Gerek Birlik ve gerekse Birliğe dahil Sendika idarecilerinin gösterdikleri anlayış ve feragatları sayesindedir ki; bugün Çukurova işçisinin çok büyük bir derdi olan ev sıkıntısından kurtaracak, Çukurova İşçi Yapı Kooperatifinin statüsünü hazırlıyarak faaliyete geçmesi için Ticaret ve Ekonomi Bakanlığına da kanunî müracaatımızı yapmış bulunuyoruz.

Kooperatifimizin kurulmasında maddî ve mânevi büyük yardımları dokunan Sümerbank Sendikası İdare Kuruluna ve Sendikaya mensup üyelere Çukurova İşçi Sendikaları Birliği, diğer işçi arkadaşlar namına müteşekkirdir.

Bu kooperatife, Bölgemizde çalıştığı iş yerinde İhtiyarlık sigortasına prim ödeyen ve evi olmıyan her işçi, üye olabilecektir. Evlerin bedelini ödeme müddeti (20) yıldır.

Gelecekte de bugün başladığımız, bazı sebeplerle tamamlıyamadığımız yarım kalan işlerin tamamlanması için çalışacağımız gibi, bir İşsizlik Sigortası, İşçi Bankası, İşçi İstihsal ve İstihlak kooperatiflerinin kurulması ile işçinin teknik ve diğer sahalarda meslek ve kültürel bilgisini artırmak maksadiyle Bölgemizde, genç işçilerin yetişmesi için, işçi, üniversitesinin kurulmasına çalışacağız.

Bugün, Birliğimiz grev lokavt kanun tasarısı üzerindeki çalışmalarını da bitirmiş olduğundan bu tasarıyı yakında Çalışma Bakanlığına sunacaktır.»

Arif ÖCAL

Hukuk KÖŞESİ

İşçilerin tazminatı hakkında

Yazan: Av. Halûk Barutçuoğlu

Her şeyden evvel bu sütunun okuyucularından, geçen sayıda çıkıp da bu makalenin birinci kısmını teşkil eden yazı için, özür dilerim. Muazzam dizgi hataları yüzünden yazımı kendim bile güçlükle tanıdım. Temenni edelim ki bu kadar büyük hatalar bir daha olmasın. Bu seferlik geçen sayının özünü vermeği lüzumlu buluyorum :

Türkiyemizde İş kanununa tabi 373961 ve tabi olmayan 261773 işçi vardır. Rakamlar arasında fazla fark olmamakla beraber Iş kanununa tabi olmayan işçiler çok daha güç şartlar altında çalışmakla beraber kanunî haklar bakımından da, diğerlerine nazaran, daha emniyetsiz durumdadırlar. Çünkü bunlara tatbik edilen borçlar kanunu ile Iş kanunu arasında iş akdinin feshini ihbar mükellefiyeti, ihbar müddeti ve bu müddetin mukavele ile kısaltılması bakımlarından büyük farklar vardır.

Şimdi yazının ikinci kısmına geçiyoruz :

II — Ihbar tazminatı ve kıdem hakkı:

Iş Kanunu, 13 ncü maddesinin diğer fıkralarında şöyle demektedir : Ihbar şartına riayet etmeyen taraf ihbar müddetine ait ücretleri ödeyeceği gibi ayrıca hâkimin takdir edeceği tazminatı da ödemeğe mecburdur. İş akdinin feshedileceği ihbar edilse dahi işveren işçiyi sendikaya üye olması, temsilcilik ödevini yapması veya hakkını araması gibi sebeplerle işten çıkarıyorsa, yahut işveren fesih hakkını kötüye kullanıyorsa ihbar müddetine ait ücretlerin üç mislini tazminat olarak ayrıca öder. Buna mukabil ihbarsız fesihten bahseden 16 ncı maddesinde ise kanun bu gibi halleri teker teker saymış ve bunların dışında bir sebeple iş akdinin ihbarsız feshine imkân vermemiştir.

Halbuki borçlar kanununun 344 üncü maddesi: «Muhik sebeplerden dolayı gerek işçi gerek iş sahibi, bir ihbara lüzum olmaksızın her vakit akdi feshedebilir... Bu gibi hallerin mevcudiyetini hâkim takdir eder» demektedir.

Gerçi haklı sebebin takdirini hâkime bırakmak fena bir yol değildir. Fakat bu yol işverene, kendini haklı görerek gelişi güzel işçi çıkartmak cesaretini vermektedir. Işçiler ise gerek isbat güçlüğü, gerek mahkeme masrafı ve avukatlık ücreti yüzünden çok kere haklarını arayamamaktadırlar.

Borçlar kanunu fesih hakkının kötüye kullanılması halinde de ayrıca tazminat hakkı diye bir şey tanımamaktadır. Ancak 345 inci maddenin 2 nci fıkrasında hâkimin takdir edeceği tazminata

(Devamı 3 ncü Sayfada)

Zeytinburnu çimento fabrikası işçileri, Fransız işverenin yaptığı hal sızlıkları belirtiyor

Ücretlerine gûya zam alan işçilerin eline eskisinden daha az para geçmeğe başladı

Zeytinburnu Türk Çimento Fabrikası işçileri ücret bakımından son derece müşkül vaziyete düşmüştür. Sendika Başkanı İbrahim Balcı, bu hususta şunları bildirmektedir :

«— Yıllardır azim ve feragat ile senenin üç ayı müstesna günde on birer saat olarak çalışmaktayız. Kışın havaların muhalefeti yüzünden bu üç ayda bazan 8 saat bazan da hiç çalışmıyoruz.

Geçimin bugünkü zorlukları ve işlerimizin ağırlığını göz önüne alarak Hakem Kuruluna müracaatla zam talebinde bulunduk. Bizlere % 20 gibi bir zam yapıldı. Bu zamdan on beş gün kadar kısa bir zaman sonra çalışma saatlerimiz değişti, mesailer kaldırıldı. Sekiz saate indirildi. Böylece zamdan evvelki ücretimizi dahi kaybetmiş, çok daha kötü vaziyetlere düşmüş bulunuyoruz. Üstelik iş başı saatlerimiz de saat 10 da başlamaktadır. Kanunları hiçe sayarak kendi arzularına göre keyfî işler yapanlar, bu hareketlerinin hesabını vermelidirler. Fransız olan ve Fransızcadan başka bir dile âşina olmayan direktörümüze, değil dertlerimizi anlatmak dairesine bile girmek imkânsızdır. Bunun üzerine Bölde Çalışma Müdürlüğüne müracaat ettik 150 imzalı dilekçede şunları istedik :

1 — Çalışma saatlerinin kesin olarak tayini.

2 — Günde sekizer saat çalıştırılacak isek Zeytinburnu Fabrikasındaki işçi arkadaşlarımız gibi devam priminden faydalanmamız (ki bizler bu haktan mahrum bulunuyoruz.)

3 — İşbaşı saatlerimizin iş kanunlarının emirlerine göre intizama konulması.

4 — Yaz, kış bilâ istisna her gün iş verilmesi.

5 — Bizler daimî surette kışın açık yerlerde ve sular içersinde, yazın ise güneşin kızgın harareti altında çalışmakta olduğumuza, talimatname hükümlerine göre kışın ayaklarımızda su geçmez postal veya lâstik çizme olması lâzım iken bunların yerlerine taşınması güç ve daimî surette kazalara sebebiyet veren altları tahta ve esnemeyen, yürümesi bile çok müşkülâta sebep olan ancak beton yerlere mahsus bulunan takunyaları giymekteyiz. Bizler bundan dolayı kaza sigortalarını hayli mutazarrır etmekteyiz. İki senedir güneşten muhafaza için hasır şepka verileceği halde, şimdiye kadar

İbrahim Balcı

hiç bir netice çıkmamıştır. Üstelik güneş çarpmasından ölenlerimiz olmuştur. Hayati önemi haiz olan bu ihtiyaçlarımızın temini.

6 — Kışın mübrem ihtiyaçlarımızın başında gelen kömür dâvasına önem verilerek hallini (istihkaktan çok düşük bir miktar kömür veriliyor. Yâni dokuz sobaya haftada (100) Kg. veriliyor. Bu demektir ki soba başına 11 kilo kömür isabet ediyor) iş zamanları ıslanan ayaklar ve üstlerle kurunma ihtiyacımız fazla olduğu bir zamanda koğuşumuzda titreyerek yataklarımızda bile ısınamadığımızı ve bu yüzden muhtelif hastalıklara müptelâ olduğumuzu unutmamak lâzımdır. Kaloriferli dairesinde ısınamayarak, ayrıca bir de elektrik sobası yakan sayın Fransıs müdürümüz bu halleri Türk işçisini ezmek için kasdî olarak yaptığı kanaatindeyiz.»

Mustafa GÜLİRKİN

HUKUK KÖŞESİ

(Baştarafı 2 nci sayfada)

dair şöyle bir hüküm vardır : «Bundan başka hâkim vaktinden evvel feshin malî neticelerini, hali ve mahallî âdeti göz önünde tutarak takdir eder.»

Bu hüküm haksız ve ihbarsız feshin neticelerini kısmen telâfi edebilmek imkânını haiz görülüyorsa da Yargıtay Ticaret Dairesi verdiği bir kararla bu imkânı da ortadan kaldırmak, İş Kanununa tabi olmayan iş yerlerinde çalışanların acısını bir kat daha arttırmak yolunu tutmuş görülmektedir. (1).

Kıdem hakkına gelince · İş kanunu dahi bu hususta tatmin edici bir hüküm koymuş değildir. Kıdem tazminatını hak etmek için kanun, bir iş yerinde 3 yıldan fazla çalışmış olma şartını ileri sürmekte ve ancak bundan sonra her bir tam iş yılı için işçiye 15 günlük ücret tutarında bir tazminat verilmesini kabul etmektedir.

Bir defa 3 yıl çalışmış olmak şartı tatbikatta çok kere suistimallere yol açmaktadır. İşverenler, işçiyi kıdem hakkından mahrum etmek için 3 yılı tamamlamasına imkân bırakmadan kapı dışarı etmektedirler. Ayrıca, meselâ en son senenin II ayını çalışan işçi seneyi tamamlıyamadığı için bu müddete ait bir hak iddia edememektedir. Ve nihayet bir yıllık mesaiye karşılık 15 günlük tazminat da bize az görünmektedir.

Ancak bütün bu kusurlarına rağmen İş kanununun kabul ettiği kıdem hakkı da borçlar kanununca tanınmamış ve işçi âzâmi 2 haftalık ihbar tazminatile yetinmek mecburiyetinde bırakılmıştır.

Şimdi, günde 6 lira kazanan 15 senelik bir işçinin iş akdinin haksız ve ihbarsız feshi halinde iki ayrı kanuna göre tazminat hakkına hesap edelim :

İş kanununa göre bu işçinin 288 lira ihbar, 864 lira haksız fesih ve 1350 lira kıdem tazminatı ki cem'an 2502 lira tazminat hakkı olduğu halde borçlar kanununa göre bu işçi sadece iki haftalık ihbar tazminatı olan 72 lira gibi pek az bir şey alabilecektir.

Bütün bunlar gösteriyor ki işçileri korumak, aralarındaki bu kanunî eşitsizliği ortadan kaldırmak için İş kanununun tek işçi çalışan iş yerlerine dahi teşmilinden başka çare yoktur. Bunun bir an önce yapılması ise sosyal, hukuk ve adalet bakımından bir zarurettir.

(I) — Yargıtay Ticaret Dairesinin 11 - 9 - 950 tarih, 3638 karar ve 3448 esas sayılı kararı.

Bu kararla Ticaret Dairesi iki haftalık ihbar tazminatından ayrı olarak hâkimin takdir ettiği tazminatı hiç bir esbabı mucibe göstermeden reddetmiştir.

Istanbul tütün işçileri

(Baştarafı 1. ci Sahifede)

lü toplanamamıştır.

3 — Ücretli tatiller kanunu beklediğimiz gibi çıkmamış. Bunda işçinin değil, işverenin menfaati ön plânda tutulmuştur.

4 — Grev tasarısı, grev hürriyeti namına, grev hürriyetini çiğnemekte ve bize işverenin menfaatlerini zorla kabul ettirmeğe çalışmaktadır.

5 — İşsizlik gittikçe genişlemekte ve milyonları kavramaktadır.

6 — Türk işçisini parçalamak, böylece Sendika hareketlerini baltalamak için bazı işverenler sahte sendikalar kurdurmaktadır.

7—Sendikamızın müteaddit müracaatlına rağmen işlenmemiş tütün ihracına devam edilmekte ve bu, mevcut işsizliği geniş ölçüde arttırmaktadır.

8 — 25.1.950 tarih ve 5518 sayılı kanunun 2 nci maddesinin sarahatine rağmen ücret bakımından kadın erkek farkı gözetilmekte ve bu bilhassa kendi iş kolumuzda zaten çekilmez olan hayat şartlarını daha da ağırlaştırmaktadır.

9 — Hayat pahalılığı gittikçe artmakta, bunun karşısında ücretler yerinde saymaktadır. Şehrimiz Ticaret ve Sanayi odasının neşrettiği son geçinme endeksine göre beş kişilik bir aileye, bir aylık geçimi için tam 356 lira elli kuruş lâzımdır. Acaba kaçımız günde 356 kuruş alıyoruz? Ayrıca tatillerde ücret almadığımıza göre hangimizin gündeliği üç lirayı geçmektedir? Rakamların bu dili karşısında hayat şartlarımızın ağırlığını anlatmak için söze ihtiyaç yok!. Çalışma şartlarımızın ne derece fena olduğunu herbirimiz her gün kendi varlığımızda hissetmekte, gözlerimizle görmekteyiz.

İşte bütün bu meselelerin çözülmesinde kongremize büyük sorumluluklar düşmektedir. O, mevcut şartların ışığı altında sendikamızın gelecek faaliyetleri için yeni istikametler çizecektir. Bundan dolayı çok önemlidir: Aynı zamanda mutludur da çünkü, uzun yıllar boyunca Türk işçisi birleşmek ve menfaatlerini aramak hakkından mahrum bırakılmıştır. Bu suretle ondaki dayanışma hissinin ve sınıf şuurunun öldürüleceği zannedilmiştir. Bu böyle olmamıştır. Sendika hürriyetini çok yakın zamanda elde etmemize ve bu hürriyetin çok mahdut olmasına rağmen sendika hareketi sür'atle gelişmiştir. Kısa zamanda sendikamız binlerce işçiyi safları arasına almış ve iş verenlere karşı mücadelesinde işçiye önderlik ödevini hakkiyle yerine getirmiştir ve getirecektir.

Saat 15,30 da Ali Gencin Başkanlığındaki Kongrede Sendika Başkanı İbrahim Atilâl mufassal ve özlü bir çalışma raporu okumuş, takdir edilmiştir. Belirtilen istekler şunlardır:

«İş kanunu, sendikalar kanunu ve sigorta kanunlarının değiştirilmesi, ölüme karşı sigorta ve işsizlik sigortası kanunlarının çıkarılması.

Tatillerde tam ücret, tam bir grev hürriyeti, işsizlere işsizlik ödeneği, ödeneklerin her türlü vergiden muafiyeti, parasız seyahat hakkından istifade, tütün İşçisinin parçalanmasını ve sendikamızın faaliyetlerinin baltalanmasını önlemek, işlenmemiş tütün ihraç edilmemesi, kadın erkek işçinin aynı ücret alması, ücretlerin hayat pahalılığına uygun olarak artması, velhasıl içinde bulunduğumuz feci çalışma ve hayat şartlarından kurtulmak.»

Bu arada Antidemokratik kanunların bir ân evvel lâğvı istenmiş, işçilerden ceza parası kesilmemesi zarureti belirtilmiştir.

Yönetim Kuruluna şu işçiler seçilmiştir:

İbrahim Atılal, Bayram Çokgeçim, Fahri Sezer, Ali Genç, Salih Başduran, Yaşar Şansal, Cemil Kıvırcık. Yedekler: Hüseyin Uysaler, Ahmet Dizbar, Hüseyin Kuşsesi, Hamdi Kanal, Yaşar Sessiz, Hakkı Çalımlı, Mustafa Erdoğaner.

Başarılar dileriz.

İthal malı garsonlar

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

değişiklik yapmağa çalışmaktadır. Son günlerde Ankarada bu hususta bir toplantı yapılmıştır. Şehrimiz müzisyenlerinden Necdet Koyutürk, lokanta, otel ve eğlence yerleri işçileri Sendikası Başkanı Yunus Yakar bu toplantıda bulunmuş ve ileri sürülen isteğin Türk işçileri için zarar vereceğini belirtmişlerdir.

Işçiler, mamul eşya ithali gibi, ısmarlama garson ve müzisyen ithalinin de aleyhindedirler.

Zonguldakta

İşçi evleri yapmak için girişileü faaliyetler

Zonguldak, (Özel) — Maden işçileri Sendikası, işçileri mesken sahibi yapmak için bir Yapı Kooperatifi kurma yolunda faaliyete girmiştir. Sendika başkanı Necati, Diken Ankarada ilgililerle görüşmüş, mesele Sendika görüşüne uygun olarak halledilmiştir. Kooperatif tüzüğü yakında tasdik edilecek ve 100 evin inşası için faaliyete girişilecektir.

Sivas atölye ve endüstri sendikası kongresi

Sivas (Özel) — Atölye ve Endüstri İşçileri Sendikası genel kurul toplantısı 19.8.951 günü saat 10 da Belediye Yeni Evlenme Salonunda yapılmıştır. İşçiler bilhassa ücretli Pazar tatilinin tam olarak ödenmesini, hasta olan işçilere tam gündelik verilmesini istemişlerdir. Bu arada Cer atölyesindeki sigara içme yasağının kaldırılması üzerinde durulmuş, yıllık izinlerin yüzde beşe indirilmesi tenkid edilmiştir.

(O. G.)

Basıldığı yer: Son Telgraf Matbaası

HİKÂYE

Mavi Boncuk

Yazan : Rüştü Ceyhan

Fabrika sahibinin yeğeni olan Umum Fen Müdürü :

«— Işte böyle Recep efendi, dedi. Seni bu rabrikaya alışımın tek sebebi, Kontrol Nuh'u mürakabedir! Bu adam benim hemşerim olur esasta... Senelerdenberi bu müessesede, fabrika içleri gece kontrolüdür. Ama tembeldir, dalgacıdır, çeneyi sever. Sen hem amelelere göz kulak olup, yerlere iplik, masura filan atılmamasına dikkat edeceksin, hem de Kontrol Nuh'u göz hapsine alacaksın! Çünkü bana sızdığına göre, fabrikadan gizlice iplik, bez çıkarılma işinde bu Nuh'un da eli varmış!»

Göz kırptı :

«— Anlarsın ya!»

Fen müdürüne göz kırpmadan bakmakta olan Recep :

«— Elbet!» dedi.

Recep, 927 senesinde Alasonya'dan gelmiş Yunanistan mubâdillerindendi. Anavatana geleliberi seksen çeşit işe girmiş, fakat üstüne vazife olmayan işlere burnunu sokmakta inat ettiği için, hepsinden sepetlenmişti. Son vazifesi olan mahalle bekçiliğinde de dikiş tutturamayışının sebebi, önüne gelenin üstünü başını araması, şüphelendiği evlerin kapısını omuzlayıp içeri dalmasıydı...

Bir şeyler söylemek istediğini hisseden Fen müdürü :

«— Söyle söyle- dedi, bir diyeceğin var galiba?»

Recep yutkundu, sonra kıpkırmızı kesildi.

«— Bende, dedi, evlât altı! Doyur bizi, olalım senin kapında köpek!»

Fen müdürü :

«— Kolay kolay.. cevabını verdi. Sen iyi çalış, dediklerimi lâyıkile yap, düşünme üstyanını!»

Zile bastı. Içeri giren odacısına :

«— Bana Kontrol Nuh'u çağır!» emrini verdi.

Az sonra içeri giren Nuh, kırk beşlik, kalın yapılı, kıpkırmızı bir adamdı. Fen müdürünü usulünce selâmladktan sonra, elleri iki yanında yapışık, bekledi

Yeni Kontrol muhacir Recepi Kontrol Nuh'a takdim eden Fen müdürü :

«— İşte, dedi. Sana yardımcı bir arkadaş! Bundan sonra birlikte nöbet tutarsınız!..»

İki kontrol birbirlerini tepeden tırnağa süzdüler.

Fen müdürü devam etti :

«— ...... yarın gelsin Recep efendi, seni bulsun, dolaştır fabrika içlerini, girdiyi çıktığı göster...»

Muhacir Recep :

«— Gideyim ben şimdi, edeyim teslim ufak tefeklerimi... Sonra var bazı görülecek hususî işlerim!»

«— Pekâlâ Recep efendi, git şimdi. Yap hususî işlerini, yarın gel..»

«— Haydi hoşçakal beyefendi!»

«— Haydi güle güle Recep efendi...»

Muhacir Recep askerce bir dönüşten sonra, odadan kaz adımlarile çıktı.

Yalnız kaldıkları zaman Fen müdürü :

«— Aç gözlerini Nuh! dedi. Sana yardımcı diye aldık bu adamı filvâki ama, kat'iyen güvenmek yok! Nerden baksan bir muhacir bozması. Bana hemşerimden gayrisi vız gelir, tırıs gider!.»

Eski hinoğlu hinlerden olan kontrol, bıyık altından gülüyordu.

Fen müdürü :

«— Niye bıyık altından gülüyorsun?..» diye sordu.

Derhal ciddileşen Nuh :

«— Estağfurullah beyim!.. dedi. Güldüğüm ne yok!..»

«— Sözlerime inanmıyor musun?»

«— Tövbe vallaha... İnanmam olur mu?.. Hâşâ!...»

«— Hemşehrim bir yana, bütün dünya bir yana!»

«— Bilmem mi?.»

«— Bütün mesele burda Fazla yoruluyorsun! Sana acıdığım için, bir yardımcı almayı düşündüm...»

«— Eksik olma!»

Demesine rağmen, içinden: «Yalancının anasına, avradına» söğen Nuh, çıktı gitti.

Fen müdürü memnın kalktı, aynaya baktı, ellerini oğuşturdu.

Rüştü CEYHAN

İşçi ve SPOR

Doğan Güneş D. Yıldız'a, Akın spor Yıldıran'a, Çetin spor Bülbüldere'ye, Balat Kültür Kalespor'a hükmen galip, Ayyıldız Cam sporu 4-0 mağlûp etti

«Güreşçi Faik Ağabey» kupası maçlarına 26/8/951 Pazar günü yine Eyüp sahasında devam edilmiştir. Bu hafta da Akınspor'un Doğan Güneş'in, Çetin spor'un, Balat Kültür spor'un rakipleri gelmediğinden hükmen galip sayılmışlardır.

AY - YILDIZ — CAM SPOR

Saat 14.00 de başlanan bu maça Ay—Yıldız şu kadroyla sahada yer aldı:

Kadri
Bekir Mestan
Kadri İbrahim Fuat
K.Zeki İsmail Mehmet Rasim Emin

Maç başladığı zaman akınlar karşılıklı geçiyordu. Fakat Ayyıldız'ın akınları tehlikeli oluyordu. Bu tehlikeli akınlardan birini Cam Spor penaltı ile kesti. Penaltıyı İsmail klâs bir vuruşla ağlara yolladı. Bu golden sonra daha çok açılan Ayyıldız tamamiyle hâkimiyeti eline aldı. Bu hâkimiyet hemen tesirini gösterdi. 30 uncu dakikada İsmailden güzel bir ara pası alan Rasim Ayyıldızın ikinci golünü attı ve devre 2—0 Cam Spor'un aleyhinde bitti.

İKİNCİ DEVRE

Devre başlar başlamaz Cam spor Ayyıldız kalesini sıkıştırıyor. Fakat gol çıkaramıyordu. Bundan sonra bir de penaltı kaçıran Cam spor, forvet hattının beceriksiz olduğunu gösterdi. Takımda hiç anlaşma yok. Buna mukabil Ayyıldız forveti gayet güzel ara paslariyle oynayarak Cam spor müdafaasını bunalttığı görüldü. Cam spor'un yaptığı akınlar rakip müdafaasında takılıyordu. Ayyıldız maçın sonlarına doğru tamamiyle açılarak K. Zeki vasıtasiylele 2 gol daha attı ve bundan sonraki dakikalar golsüz geçti. Maç da Ayyıldız'ın 4—0 galibiyeti ile sona ermiş oldu.

Ay — Yıldız takımının eski kadrolarından biri

HUSUSİ MAÇ

Olimpiyat spor 3 Türkspor 3

26 Ağustos 1951 Pazar günü Bozkurt sahasında Olimpiyat spor — Türk spor arasında bir dostluk maçı yapılmıştır. Olimpiyat spor yediği 3 gole mukabil Ahmet ve Eminin ayağı ile iki gol atarak devreyi 3-2 mağlûp bitirmiştir. İkinci devrede tamamiyle hâkim oynayan Olimpiyat spor Eminin ayağı ile bir gol daha atarak neticeyi 3-3 yapmıştır. Bundan sonra Olimpiyat'lılar bir kaç gol fırsatı kaçırmış, bu da forvetin anlaşamamazlığından ileri gelmiştir. Maça Olimpiyat'lılar şu kadroyla çıkmıştır:

Yani
Necati Yusuf
Atilâ Ahmet Mustafa
İhsan İsmail Hasan Emin Erhan

Faik KALYONCU

BEYKOZ SAHASINDAKİ HUSUSI MAÇLAR

Beykoz, 30 (Gecikmiştir) — Geçen Pazar günü Beykoz sahasında yapılan hususî maçlarda Beykoz Genç Takımı ile Ortaköy Genç Takımı karşılaşmışlar, maçı Ortaköylüler (5—3) kazanmışlardır.

İkinci maçı Beykoz Takımı ile Cihangir Gençlik takımı yapmışlar her iki taraf güzel bir maç çıkarmışlardır. Birinci devre 0—0 berabere bitmiş, ikinci devrede Beykozlular sağbeke Raufu alarak bu devrede daha üstün bir oyunla Gazanfer, Nusret, Fikri ve Fahrettinin ayağı ile 4 gol çıkararak maçı 4 — 0 kazanmışlardır.

Muzaffer GÜNER

Olağanüstü kongreye davet

Otel, Lokanta ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası Başkanlığından:

Sendikamız 4 Eylûl 951 Salı günü saat 14. de Beyoğlu Halkevinde olağanüstü bir toplantı tertip etmiştir.

Bütün meslektaşların bu toplantıya gelmeleri rica olunur.

GÜNDEM:

1 — Çalışma raporunun okunması,
2 — Kurs hakkında kesin karar alınması,
3 — Dilekler.

Yönetim Kurulu

Defterdar fabrikasındaki

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

başkan vekili Süleyman Işıldar bu hususta şunları belirtmektedir:

«— **Fabrikamızın temel taşını teşkil eden İplik dairesinin bu günkü şartlar altında bozuk çalışması diğer dairelere de sirayet etmekte, böylece biz işçiler de cezasını çekmekteyiz. Fabrika Müdür ve Amirleri bu bozuk çalışmanın neden ileri geldiğini doğrudan doğruya daire ustaları ve ustabaşılarından soruyorlar. Bu arkadaşlar da kendi görüşlerini izah ediyor, fakat hiç bir zaman hakikate uymuyor.**

Ehemmiyetini belirttiğim İplik dairesinin on altı senelik bir işçisi olmam hasebiyle bu dairedeki çalışma sisteminin bozukluğunu yakınen biliyor ve yeni İdarecilere bunu açıklarken Devlet malı olan bu teşekkülün normal vaziyete dönmesini istiyor ve bekliyorum.

Çalışma sistemindeki bozukluk tamamen İşletme kısmına aittir. Bu dairenin Teknisyeni bulunan Saim Somer; hem teknisyen, hem de usta başıdır. Hakikaten bu arkadaşımızın usta başlığı bütün fabrikamız işçilerince takdir edilmektedir. Fakat iki mühim vazifeyi uhdesinde toplamış bulunan Saim Somer'in bu şerait tahtında yapabildiği ve yapamadığı işler de biz işçilerin gözünden kaçmamaktadır. Bu kadar ağır vazifeleri bir kişinin yapmasına imkân olmadığına göre çalışmaların sekteye uğrayacağı, bu itibarla daire çalışmalarının da anormal bir vaziyet alacağı âşikârdır.

Binaenaleyh işlerimizin normale doğru gitmesi ve randımanımızın % 80'e çıkabilmesi için Saim Somer'in sadece Teknisyen olarak bırakılması ve revizyon kısmında Ustabaşı bulunan Yaşar Peker'in işletme kısmına alınarak bu işlerin kendisine devredilmesi lâzımdır. Bütün işçi arkadaşlarımla birlikte ben de bunu istemekteyim. Haddizatında Yaşar Peker Dokuma Ustası olduğu gibi değerli bir İplik ustasıdır da. Fabrikamız için bir kıymet olan Yaşar Peker arkadaşımızın hâlen İşçi Baş Mümessili bulunması hem biz iplik işçileri ve hem de fabrikamız için üzücüdür. Esasen biz işçiler bu arkadaşın ustalığı tahtında bir nebze olsun ferahlıyacağımızı umuyor ve müşkül durumumuzu idrâk ederek bir ân evvel İplik Dairesine dönmesi için İşçi Mümessiliğinden istifa etmesini kendisinden rica ediyoruz.

Mümessillik görevi bugünkü şartlar altında fabrikamız ve bilhassa İplik dairesi işçilerince tâlî derecde kaldığına göre; Fabrika Müdüriyetince Yaşar Peker arkadaşımızı bir ân evvel İşletme ustabaşılığına getirilmesini, bu haklı dileklerimizin nazarı itibare alınmasını dilerim.

Şayet arzularımın Fabrika müdürlüğüne neden şifahen bildirilmediği şeklinde şahsıma bir sual tevcih edilirse hemen cevaplandırmayı da bir borç bilirim.

Yukarıda açıkladığım hususları bundan evvelki İdarecilerimize müteaddit defalar arzettim, fakat maalesef nazarı itibare alınmadı. Bu itibarla bundan böyle haklı dilek ve şikâyetlerimizi ilgili makamlara matbuat kanalile duyurmayı faydalı buldum ve bunu kendim için prensip edindim.»

Debağ işçileri

(Baştarafı 1 ci sahifede)

cular'dan sorduk.

«— **Size bir misal vereyim. Sebebi kolayca anlaşılır.»**

Dedi ve şunları bildirdi:

«— **Sotiryadis Biraderler kösele fabrikasında çalışan bir üyemiz var. Adı Yani Yorgiyadis. Kendisi 1304 doğumludur ve bu fabrikada 943 yılından beri çalışmaktadır. Yaş haddini doldurduğu için ihtiyarlık sigortasından faydalanması lâzım. Fakat ihtiyarlık sigortasından faydalanırken, fabrikadan tazminat alabilmesi için işveren tarafından işten çıkarılması lâzım. Bu üyemiz işinde çalışamıyacak kadar ihtiyarlamıştır. Sigorta, hafif bir iş verilmesini istiyor. Fabrika böyle bir işimiz yok diyor. Eski işini de yapamadığı için arkadaşımız ortalıkta kalıyor.»**

Rahim Mumcular, bundan sonra asıl meseleye intikal etti:

«— **Sotiryadis Biraderler, işçiye bir istida imza ettirmek istiyor. Bu istida işçi sigortaları kurumuna yazılmıştır. Içinde: «Ihtiyarlık sigortasına tâbi tutulmamı istiyorum» kaydı vardır. Bu suretle işveren işçinin fabrikadan istifa ettiğini anlatmak ve böylece kıdem tazminatını ödememek yolunu tutuyor. Fakat üyemiz istidayı bize getirip verdi. Ve meseleyi anladık. Durumu Bölgeye yazdık. Hâlâ cevap bekliyoruz. Kıdem tazminatı yerine işçiye 100 lira verip ibraname de almak istediler. Bunu da önledik.»**

Görülüyor ki bir kısım işverenler, işçinin kıdem haklarını ödememek için her çareye başvuruyor. Fakat Debağ ve Deri işçileri Sendikası uyumuyor.

Geri bırakılan işçi mitingi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Çukurova Sendikalar Birliği Genel Sekreteri Yaşar Kundakçı, Çukurova Mensucat İşçileri Sendikası Başkanı Dede Çolak, Millî Mensucat Fabrikası San'at Işçileri Sendikası İdare Kurulu ve diğer Sendikalardan gelen telgraflarda bütün işçilerin bu müşterek ana dâvalarda beraber olduğunu belirtmektedir.

Diğer taraftan Türkiye Otel, Lokanta ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası Federasyonu gönderdiği mesajda ezcümle şöyle demektedir:

«**Bu işsizlik aziz vatanımızın verimsiz bir belde olmasından değil, sanayiin ve san'atın himayesizliğindendir. Hattâ daha açık olarak ifade edelim ki 20 milyon liralık pamuk satıp 200 milyon liralık kumaş ve naylonu hariçten mübayaa etmektendir. ... Aziz işçilerimizi bir simit ile işsiz olarak 24 saat kahve köşelerinde süründüren bozuk iktısadî rejime artık hükûmet son vermelidir. Hükûmet bu yanlış ticaret rejiminde ısrar ederse aziz ve milliyetçi Türk milletine hitap ediyoruz. Naylon ve hariçten gelen mensucat eşyasına milletçe Türk işçi menfaati uğruna boykot etmeliyiz. — İsmail ARAS»**

ANKARA İŞÇİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN MESAJI

Ankara şçi Işçi Sendikaları da mesajında şöyle demektedir:

«**Millî Sanayiin ilerlemesi, gelişmesi ve yükselmesi ancak gümrük kapılarını dış pazarlara kapamakla kaim olacaktır. Biz Türk Sendikacıları olarak geçen sene hükûmetin 19 Avrupa memleketi ile vardığı bir karar üzerine gümrükleri yüzde 80 ile yüzde 100 açmağa karar verdiği zaman doğacak işsizliği ve iktısadî buhranı belirtmiş, bu kararın bizim gibi sanayii genç ve ilerlemeğe muhtaç bir millet için zararlı olduğunu belirtmiştik. Fakat hükûmet bizim bu tezimizi dikkate almadı ve neticede pamuk meselesi ve onun yarattığı işsizlik husule geldi. Bugün dünya pazarlarına hemen hemen hâkim olan kuvvetli Amerika sanayii en az yüz yıl kanun ve gümrük rejimlerinin himayesi altında bu merhaleye yükselmiştir. Biz Türk milleti olarak kendi işçimizin emeği ile meydana gelmiş yerli malı kullanmalıyız. —**

Mehmet GÖZE.»

Sendikalar Birliği mitinge müsaade edilmeyişinden müteessir

Tekstil Sendikasının mitingine müsaade edilmediğini bildirmiştik. Yurdun muhtelif köşelerindeki Tekstil İşçileri Sendikaları telgraf göndererek İstanbuldaki arkadaşlariyle hemfikir olduklarını bildirmişlerdir.

Şehrimizin Sendikalar Birliği de şu tebliği neşretmiştir:

«Üyemiz bulunan İstanbul Tekstil ve Örme Sanayii İşçileri Sendikasının 23/8/951 Perşembe günü saat 15.30 da Taksim meydanında tertip etmiş olduğu mitinge İstanbul Valisinin müsaade etmediğini öğrenmiş bulunuyoruz

Esasen Birlik olarak mezkûr Sendikanın yapacağı mitingi desteklemek için 18/8/951 tarihinde karar almış bulunduğumuzdan müsaade edilmemek keyfiyetinden Tekstil ve Örme Sanayii İşçileri Sendikası kadar teessür duyduğumuzu efkârı umumiyeye bildirilmesine delâletinizi saygı ile rica ederiz.»

inşaat işçileri

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Sendika Başkanı Mahmut Yavuzcan ve ikinci Başkan Fazlı Sırel Çalışma Müsteşarına durumu anlatmıştır. Müsteşar şu mukabelede bulunmuştur: «Tahkikat yapın, fazla çalışanları bize bildirin, bize de yardım etmiş olursunuz.» Bunun üzerine Sendikadan dört kişilik bir heyet iş yerlerini gezmiştir. Mahmut Yavuzcan, Kanber, Ahmet Tok ve Şevket Altınbaş'dan mürekkep heyet tetkik neticelerini bölge Çalışma Müdürlüğüne bildirmiştir. Bölgeye verilen raporda şöyle denilmektedir:

«Akköprü tarafına gidilmiş, Mümtaz Yağcıoğlu'nun, Güven doğrama, Doğu Marangoz, Sebat marangoz fabrikaları, Kartal Demirci, Fekes Demirci ortaklığı atölyeleri ile Çam Kereste Biçki atölyeleri gezilmiştir. Günlerden Cumartesi olduğu ve saat 13 ü 15 dakika geçtiği halde bütün işçilerinin çalıştırılmakta olduğu tesbit edilmiştir. Gerekli muamelenin yapılmasını isteriz.»

Inşaat ve inşaat malzemesi işçileri bilâ istisna günde 10 saat çalıştırıldığı halde Bölge Çalışma Müdürlüğü, Sendikaya şöyle bir cevap vermiştir:

«— Fazla çalıştıran varsa, mağdur olanların şikâyet ve isimlerini bildiriniz.»

Sendika, bölgeye yazdığı bir yazıda şunları istemişti:

1 — Iş yerleri teftiş edilirken, sendika temsilcilerinin de müfettişlerle beraber bulundurulması, 2 — Asgarî ücret bareminin tesbiti.

Fakat Bölge Çalışma Müdürlüğü, sendika temsilcilerinin teftiş sırasında müfettişlerle bulundurulamıyacağını, asgarî ücret üzerinde de müzakereler yapıldığını bildirmiştir.

Sendika, bunun üzerine Çalışma Bakanlığına bir dilekçe vermiştir. Bunda şöyle denilmektedir:

«Iş hayatını düzenlemek görevi ile kurulan Bakanlığınıza müteaddit müracaatlarımıza rağmen inşaat işçilerinin fazla mesai meselesi nedense bir türlü halledilememiştir. Bakanlık, işçilerin haklı dileklerini yerine getirmediği gibi şikâyetlere cevap vermemeyi de usul yapmıştır. Bu durum karşısında, mağdur olan inşaat işçilerinin hukukunu korumayı vazife edinmiş olan sendikamız Bakanlığın bu usulünü protesto eder.»

Darılmaca yok

künü mütegallibelerin menfaati değil, ırk, din, mezhep farkı gözetmeksizin, geniş halk kütlelerinin iktisadî ve kültürel kalkınmasıdır. Haricî politika anlayışım, dahilî politikaya dayanan bir haricî politika olup hiç bir milletin diğer bir millet veya milletler üzerinde iktisadî ve siyasî hâkimiyet teessüs ettirmemesi ve barışın korunmasıdır.»

Alâ ve mükemmel!

Bu güzel fikirlere yalnız seçim sıralarında rastlamamız bizi düşündürüyor doğrusu. Avukat vatandaşı, yarın da barışın korunması uğrunda mücadele ederken görmezsek... ayıplarız.

ŞIMŞEK

D. Dz. Y. ve İş. Gl. Md. İş Yerleri Mensupları Yardımlaşma Cemiyeti:

14/7/951 tarihli kongre kararına müsteniden Biriktirme ve Küçük nisbette Yardımlaşma esasına dayanılarak bir nizamname hazırlanmış olup bu nizamnamenin tetkiki, tenkidi ve kabulü için 1/9/951 günü saat 14 de Deniz Yolları Haliç Fabrika ve Havuzlardaki Merkezinde Cemiyetimiz nizamnamesinin 20 nci maddesine tevfikan fevkalâde kongrenin akdi karara alınmıştır.

Kayıtlı bütün üyelerin gelmeleri rica olunur.

RUZNAME:

1 — Çalışma raporunun okunması,
2 — Hesap raporunun okunması,
3 — Yeni nizamnamenin görüşülmesi ve kabulü,
4 — Yönetim Kurulunun ibrası ve yeni seçim,
5 — Dilekler.